

Συλλογή της Νομολογίας

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΤΗΣ ΓΕΝΙΚΗΣ ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΑ
VERICA TRSTENJAK
της 12ης Ιανουαρίου 2012 ¹

Υπόθεση C-620/10

Migrationsverket
κατά
Nurije Kastrati
Valdrina Kastrati
Valdrin Kastrati

[αίτηση του Kammarrätten i Stockholm, Migrationsöverdomstolen (Σουηδία), για την έκδοση προδικαστικής απόφασης]

«Δικαίωμα ασύλου — Κανονισμός (ΕΚ) 343/2003 — Προσδιορισμός του κράτους μέλους που είναι υπεύθυνο για την εξέταση αιτήσεως ασύλου — Είσοδος μέσω θεωρήσεως Σένγκεν — Υποβολή αιτήσεως ασύλου σε κράτος μέλος το οποίο δεν έχει εκδώσει τη θεώρηση Σένγκεν — Αίτηση για τη χορήγηση άδειας διαμονής εντός του κράτους μέλους διαμονής — Ανάκληση της αιτήσεως ασύλου — Αναδοχή του αιτούντος άσυλο από το κράτος μέλος που είναι υπεύθυνο για την εξέταση της αιτήσεως ασύλου»

I – Εισαγωγή

1. Η παρούσα αίτηση του σουηδικού Kammarrätten i Stockholm, Migrationsöverdomstolen (διοικητικού δικαστηρίου της Στοκχόλμης, τμήμα διαφορών μεταναστευτικού δικαίου) για την έκδοση προδικαστικής απόφασης αφορά την ερμηνεία του κανονισμού (ΕΚ) 343/2003 του Συμβουλίου, της 18ης Φεβρουαρίου 2003, για τη θέσπιση των κριτηρίων και μηχανισμών για τον προσδιορισμό του κράτους μέλους που είναι υπεύθυνο για την εξέταση αίτησης ασύλου που υποβάλλεται σε κράτος μέλος από υπήκοο τρίτης χώρας². Το αιτούν δικαστήριο ερωτά κατ' ουσίαν με ποιον τρόπο η ανάκληση της αιτήσεως ασύλου από τον αιτούντα άσυλο, ο οποίος υπέβαλε αίτηση ασύλου σε ένα μόνον κράτος μέλος, επηρεάζει τη δυνατότητα εφαρμογής του κανονισμού 343/2003.

II – Νομικό πλαίσιο

A — Κανονισμός 343/2003

2. Το άρθρο 1 του κανονισμού 343/2003 ορίζει τα εξής:

«Ο παρών κανονισμός θεσπίζει τα κριτήρια και τους μηχανισμούς προσδιορισμού του κράτους μέλους που είναι υπεύθυνο για την εξέταση αίτησης ασύλου η οποία υποβάλλεται σε κράτος μέλος από υπήκοο τρίτης χώρας.»

¹ — Γλώσσα του πρωτοτύπου: η σλοβενική.

² — ΕΕ L 50, σ. 1.

3. Το άρθρο 2, στοιχείο στ', του κανονισμού 343/2003 ορίζει ως ανάκληση της αιτήσεως ασύλου τις ενέργειες με τις οποίες ο αιτών άσυλο θέτει τέρμα στις διαδικασίες που έχουν κινηθεί με την υποβολή της αίτησής του για παροχή ασύλου, σύμφωνα με το εθνικό δίκαιο, είτε ρητώς είτε σιωπηρώς.

4. Το άρθρο 3, παράγραφος 1, του κανονισμού 343/2003 ορίζει τα εξής:

«Τα κράτη μέλη εξετάζουν κάθε αίτηση ασύλου που υποβάλλεται από υπήκοο τρίτης χώρας σε οποιοδήποτε από αυτά, είτε στα σύνορα είτε εντός του εδάφους του. Η αίτηση εξετάζεται από ένα μόνο κράτος μέλος, το οποίο είναι το οριζόμενο ως υπεύθυνο σύμφωνα με τα κριτήρια που αναφέρονται στο κεφάλαιο III.»

5. Το άρθρο 4 του κανονισμού 343/2003 ορίζει τα εξής:

«1. Η διαδικασία προσδιορισμού του υπευθύνου κράτους μέλους δυνάμει του παρόντος κανονισμού κινείται μόλις υποβληθεί για πρώτη φορά αίτηση ασύλου σε ένα κράτος μέλος.

[...]

5. Το κράτος μέλος στο οποίο υποβλήθηκε η αίτηση ασύλου είναι υποχρεωμένο, υπό τους όρους που προβλέπονται στο άρθρο 20 και έως την ολοκλήρωση της διαδικασίας προσδιορισμού του κράτους μέλους που είναι υπεύθυνο για την εξέταση της αίτησης ασύλου, να αναλάβει εκ νέου τον αιτούντα ο οποίος ευρίσκεται σε άλλο κράτος μέλος και έχει υποβάλει εκεί αίτηση ασύλου, αφού ανακάλεσε την αίτησή του κατά τη διάρκεια της διαδικασίας προσδιορισμού του υπευθύνου κράτους μέλους.

Αυτή η υποχρέωση παύει εάν ο αιτών άσυλο εγκατέλειψε εν τω μεταξύ το έδαφος των κρατών μελών για περίοδο τουλάχιστον τριών μηνών ή εάν απέκτησε τίτλο διαμονής από κράτος μέλος.»

6. Το άρθρο 5 του κανονισμού 343/2003 ορίζει τα εξής:

«1. Τα κριτήρια του παρόντος κεφαλαίου για τον προσδιορισμό του υπευθύνου κράτους μέλους εφαρμόζονται με τη σειρά με την οποία παρατίθενται στο παρόν κεφάλαιο.

2. Ο προσδιορισμός του υπευθύνου κράτους μέλους κατ' εφαρμογή των κριτηρίων πραγματοποιείται βάσει της κατάστασης που υπήρχε τη στιγμή κατά την οποία ο αιτών άσυλο υπέβαλε την αίτησή του για πρώτη φορά σε ένα κράτος μέλος.»

7. Το άρθρο 9 του κανονισμού 343/2003 προβλέπει τα εξής:

«1. Εάν ο αιτών είναι κάτοχος εν ισχύ τίτλου διαμονής, το κράτος μέλος που εξέδωσε τον τίτλο είναι υπεύθυνο για την εξέταση της αίτησης ασύλου.

2. Εάν ο αιτών άσυλο είναι κάτοχος εν ισχύ θεώρησης, το κράτος μέλος που την εξέδωσε είναι υπεύθυνο για την εξέταση της αίτησης ασύλου [...]

[...]».

8. Το άρθρο 16 του κανονισμού 343/2003 προβλέπει τα εξής:

«1. Το κράτος μέλος που είναι υπεύθυνο για την εξέταση αίτησης ασύλου δυνάμει του παρόντος κανονισμού υποχρεούται:

α) να αναδέχεται, υπό τους όρους που προβλέπονται στα άρθρα 17 έως 19, αιτούντα άσυλο ο οποίος υπέβαλε αίτηση σε άλλο κράτος μέλος·

- β) να ολοκληρώνει την εξέταση της αίτησης ασύλου·
- γ) να αναλαμβάνει εκ νέου, υπό τους όρους που προβλέπονται στο άρθρο 20, αιτώντα άσυλο η αίτηση του οποίου τελεί υπό εξέταση και ο οποίος ευρίσκεται χωρίς να έχει λάβει άδεια στο έδαφος άλλου κράτους μέλους·
- δ) να αναλαμβάνει εκ νέου, υπό τους όρους που προβλέπονται στο άρθρο 20, αιτώντα άσυλο ο οποίος ανακάλεσε την υπό εξέταση αίτησή του και υπέβαλε αίτηση σε άλλο κράτος μέλος·
- ε) να αναλαμβάνει εκ νέου, υπό τους όρους που προβλέπονται στο άρθρο 20, υπήκοο τρίτης χώρας του οποίου την αίτηση απέρριψε το ίδιο και ο οποίος ευρίσκεται χωρίς να έχει λάβει άδεια στο έδαφος άλλου κράτους μέλους.

2. Εάν κάποιο κράτος μέλος χορηγήσει τίτλο διαμονής στον αιτώντα άσυλο, οι υποχρεώσεις που ορίζονται στην παράγραφο 1 μεταβιβάζονται στο εν λόγω κράτος μέλος.

3. Οι υποχρεώσεις που ορίζονται στην παράγραφο 1 έναντι υπηκόου τρίτης χώρας εκλείπουν αν ο ενδιαφερόμενος εγκαταλείψει το έδαφος των κρατών μελών για διάστημα τουλάχιστον τριών μηνών, εκτός εάν ο υπήκοος τρίτης χώρας είναι κάτοχος εν ισχύ τίτλου διαμονής που έχει εκδοθεί από το υπεύθυνο κράτος μέλος.

4. Οι υποχρεώσεις που ορίζονται στην παράγραφο 1, στοιχεία δ' και ε', επίσης εκλείπουν, μόλις το υπεύθυνο για την εξέταση της αίτησης ασύλου κράτος μέλος λάβει και θέσει πραγματικά σε εφαρμογή, μετά την ανάκληση ή την απόρριψη της αίτησης ασύλου, τα δέοντα μέτρα ώστε ο υπήκοος τρίτης χώρας να μεταβεί στη χώρα καταγωγής του ή σε άλλη χώρα στην οποία μπορεί να μεταβεί νομίμως.»

B — Οδηγία 2005/85

9. Το άρθρο 19 της οδηγίας 2005/85/ΕΚ του Συμβουλίου, της 1ης Δεκεμβρίου 2005, σχετικά με τις ελάχιστες προδιαγραφές για τις διαδικασίες με τις οποίες τα κράτη μέλη χορηγούν και ανακαλούν το καθεστώς του πρόσφυγα³, τιτλοφορείται «Διαδικασία ανάκλησης της αίτησης» και προβλέπει τα εξής:

- «1. Εφόσον τα κράτη μέλη προβλέπουν τη δυνατότητα ρητής ανάκλησης της αίτησης στην εθνική τους νομοθεσία, όταν ένας αιτών άσυλο ανακαλέσει ρητά την αίτησή του για άσυλο, τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε η αποφαινόμενη αρχή να αποφασίσει είτε να σταματήσει την εξέταση είτε να απορρίψει την αίτηση.
- 2. Τα κράτη μέλη μπορούν επίσης να προβλέψουν ότι η αποφαινόμενη αρχή μπορεί να αποφασίσει να σταματήσει την εξέταση χωρίς λήψη απόφασης. Σε αυτή την περίπτωση, τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε η αποφαινόμενη αρχή να συμπεριλάβει σχετικό σημείωμα στο φάκελο του αιτούντος.»

10. Το άρθρο 20 της οδηγίας 2005/85 επιγράφεται «Διαδικασία σιωπηρής ανάκλησης της αίτησης ή υπαναχώρησης από αυτήν» και προβλέπει τα εξής:

«1. Όταν υπάρχει εύλογη αιτία να θεωρείται ότι ο αιτών άσυλο έχει σιωπηρά ανακαλέσει την αίτησή του για άσυλο ή έχει υπαναχωρήσει από αυτήν, τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε η αποφαινόμενη αρχή να αποφασίσει είτε να σταματήσει την εξέταση είτε να απορρίψει την αίτηση, με τη δικαιολογία ότι ο αιτών δεν έχει αποδείξει ότι δικαιούται το καθεστώς του πρόσφυγα σύμφωνα με την οδηγία 2004/83/ΕΚ.

³ — ΕΕ L 326, σ. 13.

[...]

2. Τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε ο αιτών που αναφέρεται και πάλι στην αρμόδια αρχή μετά τη λήψη απόφασης να σταματήσει η εξέταση, όπως αναφέρεται στην παράγραφο 1 του παρόντος άρθρου, να δικαιούται να ζητήσει την επανεξέταση της υπόθεσής του, εκτός εάν η αίτηση εξετάζεται σύμφωνα με τα άρθρα [32] και 34.

Τα κράτη μέλη μπορούν να καθορίσουν ένα χρονικό όριο μετά το οποίο η υπόθεση του αιτούντος δεν θα μπορεί να επανεξετασθεί.

Τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε το πρόσωπο αυτό να μην απομακρυνθεί κατά παράβαση της αρχής της μη επαναπροώθησης.

Τα κράτη μέλη μπορούν να επιτρέψουν στην αποφαινόμενη αρχή να συνεχίσει την εξέταση από το στάδιο στο οποίο είχε σταματήσει.»

III – Τα πραγματικά περιστατικά, η διαδικασία ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου και τα προδικαστικά ερωτήματα

11. Οι προσφεύγοντες της κύριας δίκης, ήτοι η Nurije Kastrati και τα δύο ανήλικα τέκνα της, έχουν την ιθαγένεια τρίτης χώρας και εισήλθαν στον χώρο Σένγκεν με θεώρηση Σένγκεν χορηγηθείσα από τις γαλλικές αρχές. Μετά την υποβολή αιτήσεως ασύλου στη Σουηδία στις 30 Απριλίου 2009, το Migrationsverket (εθνική υπηρεσία μεταναστεύσεως) υπέβαλε στη Γαλλία, δυνάμει του κανονισμού 343/2003, αίτημα περί αναδοχής της οικογενείας με σκοπό την εξέταση των αιτήσεων ασύλου. Στις 16 Ιουνίου 2009, οι προσφεύγοντες της κύριας δίκης υπέβαλαν στη Σουηδία αίτηση για τη χορήγηση αδειάς διαμονής, λόγω στενής σχέσεως με πρόσωπο που κατοικεί στη Σουηδία, και στις 22 Ιουνίου 2009 ανακάλεσαν τις αιτήσεις τους ασύλου. Αφότου οι γαλλικές αρχές δέχθηκαν, στις 23 Ιουλίου 2009, το αίτημα περί αναδοχής των προσφευγόντων της κύριας δίκης, το Migrationsverket απέρριψε τις αιτήσεις ασύλου, καθώς και τις αιτήσεις για τη χορήγηση αδειάς διαμονής, με απόφασή του της 30ής Ιουλίου 2009 και διέταξε, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 19, παράγραφοι 1 και 3, του κανονισμού 343/2003, τη μεταφορά των προσφευγόντων της κύριας δίκης στη Γαλλία.

12. Η κατά της ανωτέρω αποφάσεως ασκηθείσα προσφυγή ενώπιον του Länsrätten i Skåne län (διοικητικού πρωτοδικείου του Skåne) έγινε δεκτή από το Migrationsdomstolen (δικαστήριο για μεταναστευτικά ζητήματα) το οποίο ακύρωσε την απόφαση και παρέπεμψε την υπόθεση στο Migrationsverket με σκοπό να εξεταστούν οι προϋποθέσεις για τη χορήγηση αδειάς διαμονής επισημαίνοντας ότι, μετά την ανάκληση των αιτήσεων ασύλου, δεν έχει πλέον εφαρμογή ο κανονισμός 343/2003. Κατά της εν λόγω αποφάσεως άσκησε έφεση το Migrationsverket ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου και υποστήριξε ότι ο κανονισμός 343/2003 εξακολουθεί να έχει εφαρμογή και μετά την ανάκληση των αιτήσεων ασύλου.

13. Δεδομένου ότι το αιτούν δικαστήριο έχει επιφυλάξεις ως προς τη δυνατότητα εφαρμογής του κανονισμού 343/2004 σε περίπτωση όπως αυτή που αποτελεί το αντικείμενο της κύριας δίκης, ανέστειλε τη διαδικασία και υπέβαλε στο Δικαστήριο τα ακόλουθα ερωτήματα για την έκδοση προδικαστικής αποφάσεως:

«1. Λαμβανομένων υπόψη των ρυθμίσεων του άρθρου 5, παράγραφος 2, του κανονισμού 343/2003 και/ή της μη υπάρξεως άλλων διατάξεων στον κανονισμό οι οποίες να προβλέπουν ότι παύει πλέον ένα κράτος μέλος να είναι υπεύθυνο για την εξέταση αιτήσεως ασύλου, εκτός από τα άρθρα 4, παράγραφος 5, δεύτερο εδάφιο, 16, παράγραφοι 3 και 4, έχει ο κανονισμός αυτός την έννοια ότι η ανάκληση αιτήσεως ασύλου δεν επηρεάζει τη δυνατότητα εφαρμογής του κανονισμού;

2. Έχει σημασία, για την απάντηση στο ανωτέρω ερώτημα, σε ποιο στάδιο ανακαλείται η αίτηση ασύλου;»

IV – Η διαδικασία ενώπιον του Δικαστηρίου

14. Η από 16 Δεκεμβρίου 2010 διάταξη περί παραπομπής περιήλθε στη Γραμματεία του Δικαστηρίου στις 27 Δεκεμβρίου 2010. Στο πλαίσιο της έγγραφης διαδικασίας, κατέθεσαν παρατηρήσεις οι προσφεύγοντες της κύριας δίκης, η Ελληνική Δημοκρατία, η Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας, το Ηνωμένο Βασίλειο της Μεγάλης Βρετανίας και της Βορείου Ιρλανδίας, η Ιταλική Δημοκρατία, το Βασίλειο των Κάτω Χωρών και η Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Οι προσφεύγοντες της κύριας δίκης, το Migrationsverk, η Ελληνική Δημοκρατία, το Βασίλειο των Κάτω Χωρών και η Επιτροπή μετέσχαν στην επ' ακροατηρίου συζήτηση της 30ής Νοεμβρίου 2011.

V – Επιχειρήματα των διαδίκων

15. Η Ολλανδική Κυβέρνηση, η Κυβέρνηση του Ηνωμένου Βασιλείου και η Γερμανική Κυβέρνηση υποστηρίζουν την άποψη ότι ο κανονισμός 343/2003 έχει εφαρμογή και στην περίπτωση της μη ρητώς ρυθμιζόμενης σε αυτόν περιπτώσεως της ανακλήσεως μιας και μόνης αιτήσεως ασύλου. Στον βαθμό που ο κανονισμός 343/2003 έχει ως αντικείμενο την ανάκληση μιας εκ πλειόνων αιτήσεων ασύλου, συνάγεται από αυτόν ότι μια ανάκληση δεν επηρεάζει την άπαξ θεμελιωθείσα ευθύνη ενός κράτους μέλους. Πέραν αυτού, οι εν λόγω κυβερνήσεις υποστηρίζουν ότι ένας εκ των σκοπών του κανονισμού είναι να μην υπόκειται ο καθορισμός του αρμόδιου κράτους μέλους στη διάθεση του αιτούντος άσυλο, μέσω διαρκώς τροποποιούμενων αιτήσεων, και να διατηρείται η ευθύνη ενός και μόνον υπεύθυνου κράτους μέλους μέχρι της οριστικής ολοκλήρωσεως της διαδικασίας. Συνεπώς, άπαξ υποβληθεί αίτηση ασύλου, τότε η αίτηση αυτή έχει ως συνέπεια την περαιτέρω δυνατότητα εφαρμογής του κανονισμού 343/2003.

16. Αντιθέτως, η Ελληνική και η Ιταλική Κυβέρνηση, καθώς και η Επιτροπή υποστηρίζουν ότι η ανάκληση μιας και μόνης υποβληθείσας αιτήσεως ασύλου αίρει τη δυνατότητα εφαρμογής του κανονισμού 343/2003. Κατά την άποψη των εν λόγω κυβερνήσεων, οι περιπτώσεις στις οποίες είναι δυνατή η εφαρμογή του κανονισμού παρά την ανάκληση αιτήσεως ασύλου ρυθμίζονται εξαντλητικά σε αυτόν. Διά της ανακλήσεως μιας και μόνης υποβληθείσας εντός της Ενώσεως αιτήσεως ασύλου ο αιτών καθιστά σαφές ότι δεν προτίθεται πλέον να ζητήσει την παροχή διεθνούς προστασίας. Κατόπιν αυτού, πάυει να υφίσταται η βάση για την εφαρμογή του κανονισμού 343/2003 του οποίου σκοπός είναι, αφενός, να διασφαλίσει ταχεία διαδικασία στους αιτούντες άσυλο, αφετέρου, να αποτρέψει το ενδεχόμενο καταχρήσεων μέσω πλειόνων ταυτόχρονων ή διαδοχικών αιτήσεων ασύλου.

17. Οι προσφεύγοντες της κύριας δίκης επισημαίνουν ότι ουδέποτε υπήρξε πρόθεσή τους να ζητήσουν άσυλο, αλλά μόνον τη χορήγηση άδειας διαμονής. Μόνον κατόπιν προτροπής του Migrationsverk υποβλήθηκε αίτηση ασύλου.

VI – Νομική εκτίμηση

A — Επί του πρώτου προδικαστικού ερωτήματος

18. Με το πρώτο προδικαστικό ερώτημά του, το αιτούν δικαστήριο ζητεί κατ' ουσίαν να διευκρινισθεί εάν ο αιτών άσυλο, ο οποίος έχει υποβάλει αίτηση ασύλου σε ένα κράτος μέλος, μπορεί να αποφύγει την εφαρμογή του κανονισμού 343/2003 διά της ανακλήσεως αυτής της αιτήσεως ασύλου, εάν δεν έχει υποβάλει άλλη αίτηση ασύλου σε κάποιο άλλο κράτος μέλος.

19. Επί του ισχυρισμού των προσφευγόντων της κύριας δίκης ότι ουδέποτε είχαν την πρόθεση να ζητήσουν άσυλο και, ως εκ τούτου, η αίτησή τους δεν αποτελεί κατά βάση αίτηση ασύλου κατά την έννοια του κανονισμού 343/2003, αλλά αντιθέτως πρέπει να θεωρηθεί ως αίτηση για τη χορήγηση άδειας διαμονής, πρέπει να επισημανθεί ότι, κατά πάγια νομολογία του Δικαστηρίου, εναπόκειται αποκλειστικά στο αιτούν δικαστήριο να ορίσει το αντικείμενο των ερωτημάτων τα οποία επιθυμεί να υποβάλει στο Δικαστήριο. Πράγματι, αποκλειστικώς τα εθνικά δικαστήρια, τα οποία έχουν επιληφθεί της διαφοράς και φέρουν την ευθύνη της δικαστικής αποφάσεως που πρόκειται να εκδοθεί, μπορούν να εκτιμήσουν, σε κάθε μεμονωμένη περίπτωση, τόσο την αναγκαιότητα εκδόσεως προδικαστικής αποφάσεως για την έκδοση της δικής τους αποφάσεως όσο και τη λυσιτέλεια των ερωτημάτων που υποβάλλουν στο Δικαστήριο⁴. Βάση των ανωτέρω, το Δικαστήριο δεν είναι αρμόδιο ούτε για τη διαπίστωση των πραγματικών περιστατικών στο πλαίσιο της κύριας δίκης.

20. Συνεπώς, λαμβανομένου υπόψη του ισχυρισμού των προσφευγόντων της κύριας δίκης, εναπόκειται στο αιτούν δικαστήριο να εκτιμήσει εάν η εν λόγω αίτηση των προσφευγόντων της κύριας δίκης πρέπει να θεωρηθεί ως αίτηση ασύλου κατά την έννοια του κανονισμού 343/2003. Ως εκ τούτου, βάσει του ορισμού της «αιτήσεως ασύλου» του άρθρου 2, στοιχείο γ', του κανονισμού 343/2003, πρέπει το αιτούν δικαστήριο να διαπιστώσει εάν η υποβληθείσα από τους προσφεύγοντες της κύριας δίκης αίτηση αποτελεί αίτηση η οποία πρέπει να θεωρηθεί ότι έχει ως αντικείμενο την παροχή διεθνούς προστασίας κατά την έννοια της Συμβάσεως της Γενεύης περί του καθεστώτος των προσφύγων. Στον βαθμό που το αιτούν δικαστήριο έχει επιφυλάξεις ως προς την εφαρμογή του ορισμού αυτού υπό τις συγκεκριμένες συνθήκες της κύριας δίκης, θα πρέπει να ζητήσει από το Δικαστήριο, κατά τρόπο τεκμηριωμένο, με νέα αίτηση για την έκδοση προδικαστικής αποφάσεως, περαιτέρω στοιχεία σχετικά με την εφαρμογή του ορισμού αυτού σε υπόθεση όπως αυτή που αποτελεί το αντικείμενο της κύριας δίκης.

21. Εάν το αιτούν δικαστήριο αποφανθεί ότι η αίτηση των προσφευγόντων της κύριας δίκης πρέπει να χαρακτηριστεί ως αίτηση ασύλου κατά την έννοια του κανονισμού 343/2003, τίθεται το υποβληθέν από το αιτούν δικαστήριο ερώτημα σχετικά με τις έννομες συνέπειες της ανακλήσεως αυτής της αιτήσεως από τους προσφεύγοντες της κύριας δίκης.

22. Μολονότι η εξεταζόμενη στο πλαίσιο της κύριας δίκης περίπτωση της ανακλήσεως μιας μόνον αιτήσεως ασύλου και οι εντεύθεν συνέπειες δεν ρυθμίζονται ρητώς στον κανονισμό 343/2003, από τη συστηματική ερμηνεία της λεκτικής διατυπώσεως και των σκοπών του κανονισμού συνάγεται, κατά την άποψή μου, ότι ο αιτών άσυλο ο οποίος έχει υποβάλει μία μόνον αίτηση ασύλου δεν μπορεί να αποκλείσει, διά της μονομερούς ανακλήσεως της αιτήσεως, τη δυνατότητα εφαρμογής του κανονισμού 343/2003.

23. Κατά πάγια νομολογία του Δικαστηρίου, για την ερμηνεία διατάξεως του δικαίου της Ένωσης πρέπει να λαμβάνεται υπόψη όχι μόνον το γράμμα της, αλλά και το πλαίσιο στο οποίο εντάσσεται και οι σκοποί που επιδιώκονται με τη ρύθμιση της οποίας αποτελεί μέρος⁵.

24. Η Επιτροπή εξέθεσε τους βασικούς σκοπούς του κανονισμού 343/2003 στην πρότασή της κανονισμού της 26ης Ιουλίου 2001⁶. Στο σημείο 2.1 που επιγράφεται «Στόχοι» τίθεται το ζήτημα, αφενός, της εξασφαλίσεως του δικαιώματος ασύλου μέσω μιας ταχείας, στηριζόμενης σε αντικειμενικά κριτήρια και δίκαιης για τους ενδιαφερόμενους διαδικασίας, αλλά τίθεται, αφετέρου, και το ζήτημα της αποτροπής των καταχρήσεων λόγω της υποβολής πολλαπλών αιτήσεων ασύλου σε διάφορα κράτη μέλη, διά του ταχέος καθορισμού ενός μόνον αρμόδιου κράτους μέλους. Κατά γενική αρχή, υπεύθυνο είναι το κράτος μέλος το

4 — Βλ. αποφάσεις της 5ης Μαΐου 2011, C-316/09, MSD Sharp (Συλλογή 2011, σ. I-3249, σκέψη 21), και της 30ής Νοεμβρίου 2006, C-376/05 και C-377/05, Brünsteiner und Autohaus Hilgert (Συλλογή 2006, σ. I-11383, σκέψη 26).

5 — Βλ. αποφάσεις της 18ης Μαΐου 2000, C-301/98, KVS International (Συλλογή 2000, σ. I-3583, σκέψη 21), της 23ης Νοεμβρίου 2006, C-300/05, ZVK (Συλλογή 2006, σ. I-11169, σκέψη 15), και της 29ης Ιανουαρίου 2009, C-19/08, Petrosian κ.λπ. (Συλλογή 2009, σ. I-495, σκέψη 34).

6 — Πρόταση κανονισμού του Συμβουλίου για τη θέσπιση των κριτηρίων και μηχανισμών για τον προσδιορισμό του κράτους που είναι υπεύθυνο για την εξέταση αίτησης ασύλου που υποβάλλεται σε κράτος μέλος από υπήκοο τρίτης χώρας, COM(2001) 447 τελικό.

οποίο μετείχε στον μεγαλύτερο βαθμό στην είσοδο ή τη διαμονή του αιτούντος άσυλο στα εδάφη των κρατών μελών⁷ είτε χορηγώντας του θεώρηση εισόδου ή άδεια διαμονής είτε παραλείποντας να συμμορφωθεί στις υποχρεώσεις ελέγχων των εξωτερικών συνόρων είτε επιτρέποντας την είσοδο χωρίς θεώρηση εισόδου⁸.

25. Εν συνεχεία, αυτοί οι βασικοί σκοποί που διατυπώθηκαν από την Επιτροπή περιελήφθησαν και στον κανονισμό 343/2003. Η τρίτη και η τέταρτη αιτιολογική σκέψη μνημονεύουν ως θεμελιώδη στόχο τον ταχύ προσδιορισμό του υπεύθυνου κράτους μέλους, κατά τρόπο σαφή και λειτουργικό, προκειμένου να κατοχυρώνεται η πραγματική πρόσβαση στη διαδικασία. Το άρθρο 3 του κανονισμού 343/2003 θέτει τη γενική αρχή βάσει της οποίας κάθε αίτηση ασύλου εξετάζεται από ένα μόνον κράτος μέλος. Με τον τρόπον αυτόν αποφεύγεται, αφενός, η δημιουργία *refugees in orbit*, ήτοι η απέλαση αιτούντων άσυλο από μια χώρα σε άλλη και, ως εκ τούτου, η απαξίωση του δικαιώματός τους ασύλου στην πράξη. Αφετέρου, με την απαγόρευση της ανεξέλεγκτης περαιτέρω μετακινήσεως τίθεται χαλινός στο αποκαλούμενο *asylum shopping* το οποίο συνίσταται στην κίνηση εκ παραλλήλου ή διαδοχικώς διαδικασιών για την εξέταση του αιτήματος ασύλου εντός της ΕΕ⁹.

26. Με γνώμονα την επίτευξη του τελευταίου αυτού στόχου εξεδόθη, ήδη υπό το κράτος ισχύος της συναφθείσας στο Δουβλίνο στις 15 Ιουνίου 1990 συμβάσεως περί καθορισμού του κράτους που είναι υπεύθυνο για την εξέταση αίτησης παροχής ασύλου η οποία υποβάλλεται σε ένα από τα κράτη μέλη των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων¹⁰, ο κανονισμός (ΕΚ) 2725/2000 του Συμβουλίου, της 11ης Δεκεμβρίου 2000, σχετικά με τη θέσπιση του «Eurodac» για την αντιπαραβολή δακτυλικών αποτυπωμάτων για την αποτελεσματική εφαρμογή της Συμβάσεως του Δουβλίνου¹¹,¹². Σκοπός του κανονισμού αυτού ήταν κατ' αρχάς η εφαρμογή και η εμπέδωση της Συμβάσεως του Δουβλίνου η οποία αντικαταστάθηκε από τον κανονισμό 343/2003. Ως προς το σημείο αυτό, μεταξύ των δυο κανονισμών υφίσταται συνάφεια¹³, πράγμα το οποίο καθιστά σαφές ότι ο προσδιορισμός του υπεύθυνου κράτους μέλους πρέπει να διασφαλίζεται και διά της αντιπαραβολής δεδομένων¹⁴.

27. Κατά συνέπεια, το κεφάλαιο III του κανονισμού 343/2003 παραθέτει κατά σειρά σπουδαιότητας ορισμένα κριτήρια για τον προσδιορισμό του υπεύθυνου κράτους μέλους¹⁵, πράγμα το οποίο σκοπεύει στην υλοποίηση της επιταγής περί προσδιορισμού του υπεύθυνου κράτους μέλους αποκλειστικά βάσει αντικειμενικών κριτηρίων και εξυπηρετεί τον σκοπό της αποτροπής καταχρήσεων λόγω της υποβολής πλειόνων συντρεχουσών ή διαδοχικών αιτήσεων ασύλου, διά του προσδιορισμού ενός μόνου υπεύθυνου κράτους μέλους.

7 — Δυνάμει των άρθρων 1 και 2 του Πρωτοκόλλου που προσαρτάται στη Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση και τη Συνθήκη περί ιδρύσεως των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, η Δανία δεν μετείχε αρχικά στον κανονισμό 343/2003 (βλ. τη δέκατη όγδοη αιτιολογική σκέψη), εντούτοις το πεδίο εφαρμογής του κανονισμού αυτού επεκτάθηκε και στη Δανία διά της Συμφωνίας μεταξύ της Ευρωπαϊκής Κοινότητας και του Βασιλείου της Δανίας σχετικά με τα κριτήρια και τους μηχανισμούς για τον προσδιορισμό του κράτους που είναι υπεύθυνο για την εξέταση αίτησης ασύλου που υποβάλλεται στη Δανία ή σε άλλο κράτος μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης, και με το «Eurodac», για την αντιπαραβολή δακτυλικών αποτυπωμάτων για την αποτελεσματική εφαρμογή της Συμβάσεως του Δουβλίνου (ΕΕ 2006, L 66, σ. 38). Και ορισμένες τρίτες χώρες μετέσχαν, βάσει συνθηκών του διεθνούς δικαίου στο σύστημα που καθιερώνει το δικαίο της Ένωσης για τον προσδιορισμό του κράτους μέλους που είναι υπεύθυνο για την εξέταση αιτήσεων ασύλου, όπως είναι π.χ. η Ελβετική Συνομοσπονδία (ΕΕ 2008, L 53, σ. 5).

8 — Βλ. την προπαρατεθείσα στην υποσημείωση 6 πρόταση κανονισμού, σημείο 3.1.

9 — Βλ., συναφώς, Hermann, M. σε Hailbronner, K. (Hrsg.), *EU Immigration and Asylum Law*, Μόναχο, 2010, σχολιασμός του κανονισμού 343/2003, άρθρο 1, σημεία 20 επ., Filzwieser, C. και Sprung, A., *Dublin II-Verordnung, Das Europäische Asylzuständigkeitssystem*, 3η έκδοση 2010, άρθρο 3, σημείο K6, Huber, B. και Göbel-Zimmermann, R., *Ausländer- und Asylrecht*, 2η έκδοση, Μόναχο, 2008, σημείο 1885.

10 — ΕΕ 1997, C 254, σ. 1.

11 — ΕΕ L 316, σ. 1.

12 — Για μια γενική ανάλυση των παραμέτρων που άπτονται του δικαίου της προστασίας των προσωπικών δεδομένων, καθώς και των αιτιών της συλλογής προσωπικών στοιχείων στις βάσεις δεδομένων Eurodac, βλ. Hofmann, H., Rowe, G. και Türk, A., *Administrative Law and Policy of the European Union*, Οξφόρδη, 2011, σ. 480 επ.

13 — Βλ. Έκθεση της Επιτροπής για την αξιολόγηση του συστήματος του Δουβλίνου, COM(2007) 299 τελικό, σημείο 2.1, Hermann, M., όπ.π. (υποσημείωση 9), άρθρο 1, σημείο 46.

14 — Huber, B. και Göbel-Zimmermann, R., όπ.π. (υποσημείωση 9), σημείο 1904, Hailbronner, K., *Asyl- και Ausländerrecht*, 2η έκδοση, Στουτγάρδη, 2008, και Filzwieser, C. και Sprung, A., όπ.π. (υποσημείωση 9), άρθρο 9, σημείο K2.

15 — Βλ., συναφώς, Alland, D. και Chassin, C., *Répertoire de droit international*, βλ. Asile, σημείο 46.

28. Ακριβώς αυτό, ήτοι ο προσδιορισμός του υπεύθυνου κράτους μέλους, είναι ο βασικός σκοπός του κανονισμού 343/2003. Σε σχέση με το ζήτημα της δυνατότητας εφαρμογής του κανονισμού 343/2003, το άρθρο 4, παράγραφος 1, ορίζει ότι η διαδικασία προσδιορισμού του υπεύθυνου κράτους μέλους κινείται μόλις υποβληθεί για πρώτη φορά αίτηση ασύλου σε ένα κράτος μέλος. Ο καθαυτό έλεγχος της αιτήσεως ασύλου χωρεί αντιθέτως βάσει των εθνικών διατάξεων του εκάστοτε κράτους μέλους κατ' εφαρμογήν της οδηγίας 2005/85, καθώς και της οδηγίας 2004/85/ΕΚ του Συμβουλίου, της 29ης Απριλίου 2004, για τη θέσπιση ελάχιστων απαιτήσεων για την αναγνώριση και το καθεστώς των υπηκόων τρίτων χωρών ή των απάτριδων ως προσφύγων ή ως προσώπων που χρήζουν διεθνούς προστασίας για άλλους λόγους¹⁶.

29. Ορθώς επισημαίνει η Επιτροπή στις γραπτές παρατηρήσεις της ότι η διαδικασία για τη χορήγηση ασύλου, συνεκτιμώμενου του συνολικού ρυθμιστικού πλαισίου, αποτελείται από δύο στάδια, ήτοι από τον προσδιορισμό του υπεύθυνου κράτους μέλους μετά την υποβολή για πρώτη φορά αιτήσεως ασύλου κατ' εφαρμογήν του κανονισμού 343/2003 και, ακολούθως, από τον καθαυτό έλεγχο τον οποίο διενεργεί το εκάστοτε υπεύθυνο κράτος μέλος και στο πλαίσιο του οποίου πρέπει να τηρούνται οι ελάχιστες απαιτήσεις που θέτει η οδηγία 2005/85. Συνεπώς, πρόκειται για δύο διακριτά μεταξύ τους στάδια της διαδικασίας για τη χορήγηση ασύλου. Η εκτίμηση αυτή αποτελούσε ήδη την αφετηρία των πρώτων σκέψεων για την κατάρτιση της οδηγίας 2005/85¹⁷ και αποτυπώθηκε εν συνεχεία στην εικοστή ένατη αιτιολογική σκέψη της, η οποία ρητώς ορίζει ότι η οδηγία 2005/85 δεν αφορά διαδικασίες που διέπονται από τον κανονισμό 343/2003. Ως εκ τούτου, σκοπός του κανονισμού 343/2003 δεν είναι η παροχή διαδικαστικών εγγυήσεων στους αιτούντες άσυλο, υπό την έννοια του προσδιορισμού των προϋποθέσεων για την αποδοχή ή την απόρριψη των αιτήσεων τους περί χορηγήσεως ασύλου¹⁸. Αντιθέτως, ο κανονισμός αυτός ρυθμίζει πρωτίστως την κατανομή των υποχρεώσεων και των καθηκόντων των κρατών μελών μεταξύ τους. Υπό το πρίσμα αυτό, οι διατάξεις του κανονισμού 343/2003 για τις υποχρεώσεις των κρατών μελών έναντι των αιτούντων τη χορήγηση ασύλου οι οποίοι υπόκεινται στη διαδικασία της Συμβάσεως του Δουβλίνου αφορούν κατά βάση μόνον την πορεία των διαδικασιών μεταξύ κρατών μελών ή αποσκοπούν στη διασφάλιση της συνοχής με άλλες νομικές πράξεις για το άσυλο¹⁹.

30. Υπό το πρίσμα της ευθύνης, ο κανονισμός 343/2003 περιλαμβάνει επίσης ρυθμίσεις οι οποίες αφορούν τις επιπτώσεις που έχει η ανάκληση αιτήσεως ασύλου επί της διαδικασίας για τον προσδιορισμό του κράτους μέλους που είναι υπεύθυνο για την εξέταση της εν λόγω αιτήσεως. Εντούτοις, ρητές διατάξεις υπάρχουν μόνο για την περίπτωση ανακλήσεως μιας εκ πλειόνων αιτήσεων, όπως είναι π.χ. το άρθρο 4, παράγραφος 5, ή το άρθρο 16, παράγραφοι 1, στοιχείο δ', και 4. Οι διατάξεις αυτές αφορούν ειδικότερα περιπτώσεις στις οποίες ο αιτών άσυλο ανακάλεσε την αίτησή του ασύλου μεσούσης της διαδικασίας για τον προσδιορισμό του υπεύθυνου για την εξέταση της αιτήσεως ασύλου κράτους μέλους (άρθρο 4, παράγραφος 5) ή το πρώτον κατά την εξέταση της αιτήσεως ασύλου (άρθρο 16, παράγραφος 1, σημείο δ') και υπέβαλε νέα αίτηση ασύλου σε άλλο κράτος μέλος.

31. Εντούτοις, οι έννομες συνέπειες της ανακλήσεως αιτήσεως ασύλου που υποβλήθηκε σε ένα κράτος μέλος, η οποία δεν συνδυάζεται με την υποβολή νέας αιτήσεως ασύλου σε άλλο κράτος μέλος, δεν ρυθμίζονται ρητώς στον κανονισμό 343/2003.

16 — ΕΕ L 304, σ. 12.

17 — Πρόταση οδηγίας του Συμβουλίου για τις ελάχιστες προδιαγραφές για τις διαδικασίες με τις οποίες τα κράτη μέλη χορηγούν και ανακαλούν το καθεστώς του πρόσφυγα, COM(2000) 578 τελικό, σημείο 2 της αιτιολογικής εκθέσεως.

18 — Βλ., επίσης, Huber, B. και Göbel-Zimmermann, R., ό.π. (υποσημείωση 9), σημείο 1885, και Bergmann, J.σε Renner, *Ausländerrecht*, 9η έκδοση, 2011, σημείο 130.

19 — Βλ., συναφώς, μόνον Πρόταση κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για τη θέσπιση των κριτηρίων και μηχανισμών για τον προσδιορισμό του κράτους μέλους που είναι υπεύθυνο για την εξέταση αίτησης διεθνούς προστασίας που υποβάλλεται σε κράτος μέλος από υπήκοο τρίτης χώρας ή από απάτριδα, COM(2008) 820 τελικό, ιδίως σημείο 3 της αιτιολογικής εκθέσεως.

32. Θεωρώ ότι το γεγονός ότι οι συνέπειες από την ανάκληση μιας μόνον αιτήσεως ασύλου δεν ρυθμίζονται ρητώς στον κανονισμό 343/2003 εξηγείται από το ότι στην περίπτωση αυτή δεν μπορεί να υπάρξει σύγκρουση αρμοδιοτήτων. Εντούτοις, εντεύθεν δεν μπορεί να συναχθεί ότι η ανάκληση αιτήσεως ασύλου από αιτούντα άσυλο, η οποία δεν συνδυάζεται με την υποβολή περαιτέρω αιτήσεων ασύλου, θα μπορούσε *eo ipso* να έχει ως συνέπεια την αδυναμία εφαρμογής του κανονισμού 343/2003.

33. Βεβαίως, φαίνεται κατ' αρχάς να ευσταθεί η παραδοχή ότι ο κανονισμός ισχύει μόνο στην περίπτωση της υποβολής αιτήσεως ασύλου και ότι η αντίστοιχη ανάγκη προστασίας του αιτούντος παύει να υφίσταται όταν ο αιτών, με την ανάκληση της αιτήσεώς του, καθιστά σαφές ότι δεν επιθυμεί πλέον προστασία. Τούτο ισχύει κατά μείζονα λόγο αφού η παράλειψη μνείας μιας τέτοιας περιπτώσεως θα μπορούσε να οδηγήσει στο συμπέρασμα ότι ο κανονισμός, κατά λογική ακολουθία, δεν μπορεί να εφαρμοστεί στην περίπτωση αυτή.

34. Ωστόσο, από το όλο πλαίσιο των ρυθμίσεων που διέπουν τη διαδικασία για τη χορήγηση ασύλου συνάγεται ότι κατ' αρχήν μόνον η οριστική ολοκλήρωση της διαδικασίας για τη χορήγηση ασύλου έχει ως συνέπεια να παύει να υφίσταται η ευθύνη ενός κράτους μέλους. Πέραν αυτού, μια τέτοια οριστική ολοκλήρωση δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι υπάρχει ήδη μόλις ο υπήκοος τρίτης χώρας ανακαλέσει την αίτησή του ασύλου, αλλά μόνον όταν η αρμόδια αρχή κράτους μέλους εκδώσει οριστική απόφαση.

35. Και η γραμματική διατύπωση του κανονισμού 343/2003 συνηγορεί υπέρ της ανωτέρω ερμηνείας.

36. Έτσι, από τον ορισμό του άρθρου 2, στοιχείο στ', του κανονισμού 343/2003 ότι ανάκληση της αιτήσεως ασύλου είναι οι ενέργειες με τις οποίες ο αιτών άσυλο θέτει τέρμα στις διαδικασίες που έχουν κινηθεί με την υποβολή της αιτήσεώς του για παροχή ασύλου, «σύμφωνα με το εθνικό δίκαιο», είτε ρητώς είτε σιωπηρώς, καθίσταται σαφές ότι η δήλωση ανακλήσεως μπορεί να τερματίσει τη διαδικασία μόνον υπό την προϋπόθεση της τηρήσεως των συναφών διατάξεων της εσωτερικής νομοθεσίας. Δεδομένου ότι αυτές οι διατάξεις της εσωτερικής νομοθεσίας πρέπει να είναι σύμφωνες προς τις επιταγές της οδηγίας 2005/85, η απάντηση στο ερώτημα σχετικά με τις συνέπειες της ανακλήσεως αιτήσεως ασύλου επί της δυνατότητας εφαρμογής και επί της εφαρμογής του κανονισμού 343/2003 συνάγεται μόνον από την συνολική εξέταση του κανονισμού αυτού από κοινού με την οδηγία 2005/85.

37. Κατά την οδηγία 2005/85, ο υπήκοος τρίτης χώρας ο οποίος έχει υποβάλει αίτηση για άσυλο σε ένα κράτος μέλος δεν θα πρέπει να θεωρείται ότι διαμένει παράνομα στο έδαφος του εν λόγω κράτους μέλους, μέχρι να εκδοθεί απόφαση που να απορρίπτει την αίτηση ή απόφαση που να του/της στερεί το δικαίωμα να διαμείνει ως αιτών άσυλο²⁰.

38. Προκειμένου να υπάρξει μια τέτοια απρόσβλητη απόφαση χρειάζεται απόφαση των αρμοδίων αρχών κράτους μέλους. Για την περίπτωση της ρητής ανακλήσεως της αιτήσεως ασύλου το άρθρο 19 της οδηγίας 2005/85 ορίζει ότι, εφόσον τα κράτη μέλη προβλέπουν στην εθνική τους νομοθεσία τη δυνατότητα ρητής ανακλήσεως της αιτήσεως, πρέπει να διασφαλίζεται ότι η αρμόδια για ζητήματα ασύλου αρχή, σε περίπτωση ρητής ανακλήσεως αιτήσεως ασύλου από τον αιτούντα άσυλο, αποφασίζει είτε να παύσει την εξέταση της αιτήσεως είτε να απορρίψει την αίτηση. Απόφαση της αρμόδιας για ζητήματα ασύλου αρχής είτε να απορρίψει την αίτηση είτε να παύσει επισήμως την εξέτασή της απαιτείται και στην περίπτωση της σιωπηρής ανακλήσεως της αιτήσεως ασύλου βάσει του άρθρου 20 της εν λόγω οδηγίας

20 — Βλ. άρθρο 7 της οδηγίας 2005/85, καθώς και τη δέκατη τρίτη αιτιολογική σκέψη της οδηγίας αυτής. Βλ. περαιτέρω και την ένατη αιτιολογική σκέψη της οδηγίας 2008/115/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 16ης Δεκεμβρίου 2008, σχετικά με τους κοινούς κανόνες και διαδικασίες στα κράτη μέλη για την επιστροφή των παρανόμως διαμενόντων υπηκόων τρίτων χωρών (ΕΕ L 348, σ. 98).

39. Από τις ανωτέρω εκτιμήσεις συνάγεται ότι η δήλωση περί ανακλήσεως εκ μέρους του αιτούντος άσυλο δεν συνεπάγεται *eo ipso* την περάτωση της διαδικασίας για τη χορήγηση ασύλου. Αντιθέτως, προς τούτο απαιτείται να προκαλέσει η αρμόδια για ζητήματα ασύλου αρχή του κράτους μέλους που είναι εκάστοτε υπεύθυνο μια αντίστοιχη απόφαση. Εντούτοις, τούτο συνεπάγεται κατά λογική αναγκαιότητα ότι εξακολουθεί να υπάρχει η δυνατότητα προσδιορισμού της αρμόδιας για ζητήματα ασύλου αρχής, πάντοτε βάσει των επιταγών του κανονισμού 343/2003, παρά τη δήλωση περί ανακλήσεως εκ μέρους του αιτούντος άσυλο.

40. Σε σχέση με τη σημασία που έχει η νομική και η διοικητική περάτωση της διαδικασίας για τη χορήγηση ασύλου στην περίπτωση της εκούσιας ανακλήσεως αιτήσεως ασύλου, η Επιτροπή έχει ήδη επισημάνει με την πρώτη πρότασή της για την οδηγία 2005/85 ότι μόνο με μια τέτοια περάτωση μπορεί να διασφαλιστεί ότι το κράτος μέλος μπορεί να χρησιμοποιήσει τις συναφείς πληροφορίες, όταν ο αιτών άσυλο εμφανιστεί εκ νέου στο ίδιο ή σε άλλο κράτος μέλος και τεθεί το ζήτημα της ευθύνης για τον έλεγχο μιας νέας αιτήσεως²¹.

41. Ακόμη και μετά από εντατική διαβούλευση και ακρόαση όλων των κρατών μελών, η προοπτική αυτή εξακολούθησε να είναι κρίσιμη, όχι μόνο στο πλαίσιο της τροποποιηθείσας σε μεγάλο βαθμό προτάσεως οδηγίας της Επιτροπής, της 18ης Ιουνίου 2002, αλλά και στον σχολιασμό των διατάξεων της προτάσεως οδηγίας, όπου εξήρθη το γεγονός ότι η θέσπιση σαφών και συγκεκριμένων προδιαγραφών περί του πρακτέου σε περίπτωση διακοπής ή παύσεως των διαδικασιών —είτε λόγω ρητής ανακλήσεως της αιτήσεως (άρθρο 19) είτε για άλλους λόγους (άρθρο 20)— θεωρείται επιτακτική για λόγους αποτελεσματικότητας και ότι, ως εκ τούτου, οι προδιαγραφές αυτές περιγράφουν λεπτομερώς τις διαδικαστικές επιλογές που διαθέτουν τα κράτη μέλη. Συνεπώς, η οδηγία προσφέρει στα κράτη μέλη, στην περίπτωση κατά την οποία ο αιτών άσυλο ανακαλέσει την αίτησή του, την επιλογή είτε της αναστολής της εξετάσεως είτε της απορρίψεως της αιτήσεως²².

42. Τα ανωτέρω αποτυπώθηκαν εν συνεχεία στα άρθρα 19 και 20 της οδηγίας 2005/85, η οποία προβλέπει επίσης τη δυνατότητα εφαρμογής ειδικής διαδικασίας για μεταγενέστερες αιτήσεις, μετά από μια αρχική ανάκληση βάσει του άρθρου 24, παράγραφος 1, στοιχείο α', σε συνδυασμό με τα άρθρα 32 επ. Έτσι τα κράτη μέλη μπορούν, δυνάμει του άρθρου 34, να υποχρεώσουν τον αιτούντα άσυλο ο οποίος υποβάλλει μεταγενέστερη αίτηση να εκθέσει γεγονότα και να προσκομίσει νέα αποδεικτικά στοιχεία τα οποία να δικαιολογούν μια νέα διαδικασία, και δη να λαμβάνουν απόφαση ακόμη και χωρίς —κατά παρέκκλιση από το άρθρο 12— ακρόαση του αιτούντος.

43. Αντιθέτως, αν παρεχόταν στον αιτούντα άσυλο η δυνατότητα της άνευ συνεπειών ανακλήσεως της αιτήσεώς του, στο πλαίσιο του κανονισμού 343/2003, τούτο θα ήταν ασυμβίβαστο προς τις ρυθμίσεις της οδηγίας 2005/85 περί υποβολής διαδοχικών αιτήσεων ασύλου και των εντεύθεν νομικών συνεπειών για τυχόν μεταγενέστερες αιτήσεις.

44. Αυτή η ερμηνεία του κανονισμού 2003/343, βάσει της οποίας ο αιτών άσυλο δεν μπορεί να επηρεάσει μονομερώς, με την ανάκληση της αιτήσεώς του ασύλου, τις ρυθμίσεις του κανονισμού αυτού σε σχέση με τον προσδιορισμό του υπεύθυνου κράτους μέλους, συμπίπτει επίσης με τη δομή και τον σκοπό του κανονισμού που είναι ο όσο το δυνατόν ταχύτερος προσδιορισμός του κράτους μέλους που είναι υπεύθυνο αποκλειστικά βάσει αντικειμενικών κριτηρίων, και η συνακόλουθη αφαίρεση από τον αιτούντα άσυλο της δυνατότητας να ασκεί οποιαδήποτε επιρροή στο ζήτημα αυτό δια της υποβολής πλειόνων αιτήσεων.

21 — Βλ. την προπαρατεθείσα στην υποσημείωση 17 πρόταση οδηγίας (διευκρινίσεις επί του τότε άρθρου 16 της προτάσεως).

22 — Τροποποιημένη πρόταση οδηγίας του Συμβουλίου για ελάχιστες προδιαγραφές για τις διαδικασίες με τις οποίες τα κράτη μέλη χορηγούν και ανακαλούν το καθεστώς του πρόσφυγα [COM(2002) 0326 τελικό, σχολιασμός του άρθρου 19].

45. Εάν ο αιτών άσυλο είχε τη δυνατότητα, δια της συνεχούς υποβολής νέων αιτήσεων ασύλου με ταυτόχρονη ανάκληση των προγενέστερων αιτήσεων, να επηρεάζει τον προσδιορισμό του υπεύθυνου κράτους μέλους, μολοντί αυτό ακριβώς σκοπεύει να εμποδίσει ο κανονισμός 343/2003, οι εν λόγω σκοποί θα ματαιώνονταν. Συναφώς, πρέπει να γίνει μνεία της ρυθμίσεως του άρθρου 13 του κανονισμού 343/2003 το οποίο ορίζει, για τις περιπτώσεις στις οποίες δεν μπορεί να προσδιοριστεί το υπεύθυνο κράτος μέλος βάσει των κριτηρίων του εν λόγω κανονισμού, ότι η εξέταση της αιτήσεως ασύλου εναπόκειται στο κράτος μέλος στο οποίο υποβλήθηκε η πρώτη αίτηση ασύλου. Συνεπώς, ο συντάκτης του κανονισμού διείδε το ενδεχόμενο να μη μπορεί να προσδιοριστεί το υπεύθυνο κράτος μέλος, παρ' όλες τις δυνατότητες εξετάσεως, και θέσπισε για την περίπτωση αυτή μια επικουρική ρύθμιση. Εάν δεν υπήρχε η δυνατότητα εφαρμογής του κανονισμού 343/2003 με κάθε ανάκληση αιτήσεως, τότε ο αιτών άσυλο θα είχε, αναλόγως των περιστάσεων της συγκεκριμένης υποθέσεως, τη δυνατότητα να προσδιορίσει το υπεύθυνο κράτος μέλος επιλέγοντας τον τόπο διαμονής του. Επιπλέον, δεν θα μπορούσε να επιτευχθεί ο σκοπός της ταχύτητας κατά την εξέταση των αιτήσεων μέσω του ταχέως προσδιορισμού του υπεύθυνου κράτους μέλους.

46. Συναφώς, πρέπει να εκτεθεί επίσης η προβληματική της ευθύνης για τον επαναπατρισμό ενός πρώην αιτούντος άσυλο. Πράγματι, από τον κανονισμό 343/2003 συνάγεται ότι το υπεύθυνο για την εξέταση της αιτήσεως ασύλου κράτος μέλος, μετά την υποβολή —ρητής ή σιωπηρής— δηλώσεως ανακλήσεως της αιτήσεως ασύλου από τον αιτούντα άσυλο και τις αντίστοιχες ενέργειες περατώσεως της διαδικασίας από την αρμόδια αρχή του εν λόγω κράτους μέλους, εξακολουθεί κατ' αρχήν να είναι υπεύθυνο και για τον επαναπατρισμό του πρώην αιτούντος άσυλο.

47. Έτσι, η ρύθμιση του άρθρου 16, παράγραφος 1, στοιχείο ε', του κανονισμού 343/2003 καθιστά σαφές ότι το υπεύθυνο για την εξέταση της αιτήσεως ασύλου κράτος μέλος, παρά το πέρας της διαδικασίας για τη χορήγηση ασύλου μέσω απρόσβλητης απορριπτικής αποφάσεως, υποχρεούται να αναλάβει εκ νέου τον πρώην αιτούντα άσυλο, εφόσον αυτός διαμένει παρανόμως στο έδαφος άλλου κράτους μέλους. Η υποχρέωση αυτή εκλείπει, βάσει των επιταγών του κανονισμού 343/2003, εάν ο υπήκοος τρίτης χώρας είτε έχει λάβει από άλλο κράτος μέλος τίτλο διαμονής (άρθρο 16, παράγραφος 2), εάν αυτός εγκατέλειψε το έδαφος των κρατών μελών χωρίς έγκυρο τίτλο διαμονής για διάστημα τουλάχιστον τριών μηνών (άρθρο 16, παράγραφος 3) είτε, άλλως, εάν το υπεύθυνο για την εξέταση της αιτήσεως ασύλου κράτος μέλος λάβει και θέσει πραγματικά σε εφαρμογή, μετά την απόρριψη της αιτήσεως, τα δέοντα μέτρα ούτως ώστε ο υπήκοος τρίτης χώρας να μεταβεί στη χώρα καταγωγής του ή σε άλλη χώρα στην οποία μπορεί να μεταβεί νομίμως (άρθρο 16, παράγραφος 4).

48. Ως προς το σημείο αυτό, ο κανονισμός 343/2003 επαναλαμβάνει κατ' ουσίαν την έννοια που περιέχεται στη Σύμβαση του Δουβλίνου της 15ης Ιουνίου 1990, κατά την οποία εντός ενός χώρου στον οποίο διασφαλίζεται η ελεύθερη κυκλοφορία των προσώπων βάσει των διατάξεων των Συνθηκών, κάθε κράτος μέλος είναι υπεύθυνο έναντι όλων των υπολοίπων για τις ενέργειές του όσον αφορά την είσοδο και τη διαμονή υπηκόων τρίτων χωρών και οφείλει να φέρει τις συνέπειες των πράξεών του επιδεικνύοντας πνεύμα αλληλεγγύης και καλόπιστης συνεργασίας. Τα κύρια κριτήρια προσδιορισμού του υπεύθυνου κράτους μέλους και η παρουσίασή τους κατά ιεραρχική σειρά αντικατοπτρίζουν αυτή τη γενική προσέγγιση, δίδοντας βάρος στην ευθύνη του κράτους μέλους το οποίο μετείχε σε μεγαλύτερο βαθμό στην είσοδο ή τη διαμονή του αιτούντος άσυλο στα εδάφη των κρατών μελών, είτε χορηγώντας του θεώρηση εισόδου ή άδεια διαμονής είτε παραλείποντας να συμμορφωθεί προς τις υποχρεώσεις του κατά τον έλεγχο στα σύνορά του είτε ακόμα επιτρέποντας την είσοδο χωρίς θεώρηση εισόδου. Μια δεύτερη ομάδα κριτηρίων στοχεύει στο να ορίσει τις συνέπειες της παραλείψεως κάποιου κράτους μέλους να εκπληρώσει τις υποχρεώσεις που υπέχει όσον αφορά την καταπολέμηση της παράνομης μεταναστεύσεως²³.

23 — Βλ., συναφώς, την προπαρατεθείσα στην υποσημείωση 6 πρόταση οδηγίας (σημείο 3.1 της αιτιολογικής εκθέσεως).

49. Εντεύθεν καθίσταται σαφές ότι κρίσιμο συνδετικό στοιχείο για την εφαρμογή του κανονισμού 343/2003, υπό το φως της αρχής του υποκινητή (*Veranlasserprinzip*), είναι η θεμελίωση της ευθύνης ενός κράτους μέλους έναντι άλλων κρατών μελών σε σχέση με τον αιτούντα άσυλο. Τούτο λαμβάνει υπόψη την αρχή ότι το συγκεκριμένο κράτος μέλος αναλαμβάνει έναντι των λοιπών κρατών μελών την ευθύνη για τις ενέργειές του σε σχέση με την είσοδο και τη διαμονή του υπηκόου τρίτης χώρας²⁴.

50. Η ευθύνη βάσει της αρχής του υποκινητή συμπληρώνεται διά της οδηγίας 2008/115/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 16ης Δεκεμβρίου 2008, σχετικά με τους κοινούς κανόνες και διαδικασίες στα κράτη μέλη για την επιστροφή των παρανόμως διαμενόντων υπηκόων τρίτων χωρών²⁵, στην οποία υπάρχουν ρυθμίσεις για την επιστροφή των παρανόμως διαμενόντων υπηκόων τρίτων χωρών, καθώς και ρυθμίσεις για την περίπτωση που μια τέτοια επιστροφή δεν είναι εφικτή για ιδιαίτερους λόγους. Το γεγονός ότι στο πλαίσιο αυτό δεν προβλέπονται ιδιαίτερες ρυθμίσεις για τον προσδιορισμό του υπεύθυνου κράτους μέλους, καθιστά έτι περαιτέρω σαφές ότι ο κανονισμός 343/2003 εξακολουθεί να εφαρμόζεται και κατ' αυτό το στάδιο της διαδικασίας.

51. Κατόπιν των ανωτέρω, στο πρώτο προδικαστικό ερώτημα προσήκει η απάντηση ότι αυτή καθεαυτή η ανάκληση αιτήσεως ασύλου από αιτούντα άσυλο ο οποίος υπέβαλε αίτηση ασύλου σε ένα μόνον κράτος μέλος δεν επηρεάζει τη δυνατότητα εφαρμογής του κανονισμού 343/2003 ούτε τον προσδιορισμό του υπεύθυνου για την εξέταση της αιτήσεως κράτους μέλους, βάσει των επιταγών του εν λόγω κανονισμού.

B — *Επί του δευτέρου ερωτήματος*

52. Με το δεύτερο ερώτημά του, το αιτούν δικαστήριο ζητεί να διευκρινισθεί εάν, σε περίπτωση όπως αυτή που αποτελεί το αντικείμενο της κύριας δίκης, η ημερομηνία της ανακλήσεως της αιτήσεως ασύλου από τον αιτούντα άσυλο έχει σημασία για την εκτίμηση των έννομων συνεπειών αυτής της ανακλήσεως υπό το πρίσμα του κανονισμού 343/2003.

53. Στο ερώτημα αυτό προσήκει άνευ ετέρου αρνητική απάντηση. Από τις ανωτέρω σκέψεις μου συνάγεται ότι αυτή καθεαυτή η ανάκληση αιτήσεως ασύλου από τον αιτούντα άσυλο ο οποίος υπέβαλε αίτηση ασύλου σε ένα μόνον κράτος μέλος δεν επηρεάζει τη δυνατότητα εφαρμογής του κανονισμού 343/2003 ούτε τον προσδιορισμό του υπεύθυνου για την εξέταση της αιτήσεως κράτους μέλους, βάσει των επιταγών του εν λόγω κανονισμού. Τούτο ισχύει ανεξαρτήτως του σταδίου της διαδικασίας κατά το οποίο υποβάλλεται η δήλωση ανακλήσεως.

24 — Όπ.π., σχολιασμός του άρθρου 9. Βλ. περαιτέρω την προπαρατεθείσα στην υποσημείωση 19 πρόταση κανονισμού (σημείο 3 της αιτιολογικής εκθέσεως).

25 — ΕΕ L 348, σ. 98.

VII – Πρόταση

54. Κατόπιν των ανωτέρω εκτιμήσεων, προτείνω στο Δικαστήριο να απαντήσει ως εξής στα προδικαστικά ερωτήματα:

«Αυτή καθεαυτήν ανάκληση αιτήσεως ασύλου από τον αιτούντα άσυλο ο οποίος υπέβαλε αίτηση ασύλου σε ένα μόνον κράτος μέλος δεν επηρεάζει τη δυνατότητα εφαρμογής του κανονισμού (ΕΚ) 343/2003 του Συμβουλίου, της 18ης Φεβρουαρίου 2003, για τη θέσπιση των κριτηρίων και μηχανισμών για τον προσδιορισμό του κράτους μέλους που είναι υπεύθυνο για την εξέταση αίτησης ασύλου που υποβάλλεται σε κράτος μέλος από υπήκοο τρίτης χώρας, ούτε τον προσδιορισμό του υπεύθυνου για την εξέταση της αιτήσεως κράτους μέλους, βάσει των επιταγών του εν λόγω κανονισμού. Τούτο ισχύει ανεξαρτήτως του σταδίου της διαδικασίας κατά το οποίο υποβάλλεται η δήλωση ανακλήσεως.»